

Ændring af pligtig afgangsalder fra 70 år til 67 år

Faglig voldgiftskendelse af 8. januar 2002.

Parter

Dansk Magisterforening og Ingeniørforeningen i Danmark
mod
Finansministeriet.

Resumé

I forbindelse med besparelser indførte Aarhus Universitet en pligtig afgangsalder på 67 år for ansatte ved Det Naturvidenskabelige Fakultet. Opmanden fandt, at universitetets afskedigelse af fire forskere i medfør af 67 års grænsen var urimelig, dels fordi reglen kun gjaldt for fakultetet, dels fordi reglen ikke var absolut, men gav universitetet adgang til at dispensere. De afskedigede tilkendtes hver en skønmæssigt fastsat godtgørelse.

Påstande

Dansk Magisterforening og Ingeniørforeningen i Danmark påstod, at Finansministeriet efter overenskomst for akademikere i staten § 24 skulle afbøde virkningerne af Aarhus Universitets opsigelse af tre lektorer og en forskningsprofessor ved opretholdelse af ansættelsesforholdet, subsidiært ved betaling af en godtgørelse til hver af de afskedigede. Finansministeriet påstod frifindelse.

Sagsfremstilling

Aarhus Universitet havde i 2000 afskediget tre lektorer og en forskningsprofessor ved Det Naturvidenskabelige Fakultet. Afskedigelserne fandt sted, efter at universitetet havde indført en pligtig afgangsalder for overenskomstansatte medarbejdere ved fakultetet på 67 år i stedet for den hidtidige 70 års afgangsalder. Reglen blev kun indført for fakultetet, og fordi fakultetet havde overskredet sine budgetter. Der fastsattes dog en bestemmelse om, at universitetet med henvisning til ganske særlige forhold kunne bestemme, at en medarbejders ansættelse kunne forlænges ud over 67-årsalderen. Dispensation blev givet til to andre forskere, hvis ansættelser blev forlænget mod overgang til deltid.

Parternes argumenter

Dansk Magisterforening og Ingeniørforeningen i Danmark gjorde gældende, at afskedigelserne af de fire forskere var urimelige. Ved at indføre reglen undgik universitetet at foretage afskedigelser ud fra en kvalitetsvurdering eller at nedlægge bestemte fagområder.

Dansk Magisterforening og Ingeniørforeningen i Danmark fandt, at afskedigelserne var i strid med almindelige forvaltningsretlige principper, og anførte at voldgiftsretten ikke var afskåret fra at inddrage disse.

Finansministeriet gjorde gældende, at universitetet var berettiget til at indføre 67-årsreglen, idet fakultetet måtte anses for en selvstændig styrelse og den faste aldersgrænse var et kriterium af fornøden objektiv karakter. Dispensationen til de to forskere var baseret på en aftale fra før indførelsen af reglen.

Finansministeriet gjorde endvidere gældende, at voldgiftsretten ikke havde kompetence til at prøve forvaltningsretlige kriterier.

Opmandens kendelse

Der kunne ikke opnås enighed eller flertal for en afgørelse blandt de af parterne valgte voldgiftsdommere.

Afgørelsen blev derfor truffet af opmanden.

Opmanden fandt, at voldgiftsretten alene kunne tage stilling til, om afskedigelserne var urimelige efter reglerne i overenskomsten for akademikere i staten. Der kunne heri indgå elementer, der svarede til principper inden for forvaltningsretten, men spørgsmålet om forvaltningsretlig ugyldighed hørte under domstolene.

Opmanden fandt afskedigelserne urimelige. 67-årsreglen blev indført, fordi fakultetet havde overskredet sine budgetter og kom kun til at gælde her. Reglen var kun tilsyneladende absolut, idet den på den ene side muliggjorde afskedigelser uden individuel vurdering af kvalifikationer mv., mens den på den anden side gjorde det muligt at undlade at afskedige medarbejdere, som man ønskede at beholde.

Dispensationsmuligheden, som rent faktisk blev benyttet, ville således ikke kræve begrundelse over for de 67-årige, der blev afskediget efter 67-årsgrænsen.

Godtgørelserne blev fastsat skønsmæssigt til henholdsvis 50.000 kr., 100.000 kr., 200.000 kr. og 250.000 kr. ud fra, hvor lang tid før 70-årsalderen de pågældende var blevet afskediget.